

5. Якубовський М., Шукін В. Інфраструктура – фактор прискорення інноваційного розвитку промисловості / М. Якубовський, В. Шукін // Економіка України. – 2007. – № 2. – С. 27–38.
6. Луциків І.В. Інноваційна діяльність в Україні: реалії, сьогодення та перспективи розвитку / І. Луциків // Інноваційна економіка. – 2010. – № 4. – С. 23–26.

Аннотація. В роботі розглянуті проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності торговельно-промислових підприємств України, що обумовлено витесненням вітчизняної продукції з українських ринків імпортованими виробниками. В умовах відносного скорочення обсягів вітчизняного виробництва промислової та сільськогосподарської продукції зросла роль торгівлі. Це, як наслідок, привело до зростання конкуренції, а в умовах економічної нестабільності особливе значення має пошук шляхів підвищення конкурентоспособності підприємств. В умовах кризи продовжити розвиток зможуть тільки ті компанії, які першими пристосуються до змінюваних економічних умов та створять стійкі конкурентні переваги, тобто першими вийдуть із кризи компанії, які успішно впроваджують нововведення або інновації. Враховуючи вищезазначене, необхідно глибоко вивчити теоретико-методологічні основи інноваційного розвитку підприємств. В частині, виявлені переваги впровадження інноваційної моделі розвитку на підприємствах торгівлі, шляхи забезпечення реалізації інноваційних проєктів в області. Досліджено механізм впровадження інновацій на підприємствах торгівлі.

Ключові слова: інновації, інноваційна активність, конкурентоспособність, інноваційні технології, інноваційна продукція.

Summary. In this article there have been developed the problems and prospects of innovative activity of Ukraine trade enterprises, due to the crowding out of domestic products from the Ukrainian market by imported manufactures. In terms of relative reductions in domestic production of industrial and agricultural products has increased the role of trade. This consequently led to increased competition and in the economic instability conditions the particular importance has searching for ways to improve the enterprises competitiveness. In a crisis continue the development could only those companies that first adapt to changed economic conditions and create sustainable competitive advantage, that's means that companies which successfully introducing innovations or innovation will first emerge from the crisis. Given the above, required deepest study the theoretical and methodological foundations of enterprise innovative development. In particular were identification benefits of implementing an innovative model of trade enterprises development, the ways to ensure the implementation of innovative projects in the field. Also it has been considered the introduction mechanism of innovations at the trade enterprises.

Key words: innovations, innovative activity, competitiveness, innovative technology, innovative products.

УДК 330.142

Коломіна О. Б.

*асистент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності
Одеського національного політехнічного університету*

Kolomina O. B.

*Assistant Lecturer of Foreign Management and Innovation Department
Odessa National Polytechnic University*

ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ

THE INFLUENCE OF EXTERNAL AND INTERNAL FACTORS ON FORMATION ORGANIZATIONAL-ECONOMIC MECHANISM OF INTELLECTUAL CAPITAL

Анотація. В умовах економіки знань інтелектуальний потенціал працівника має забезпечувати інноваційний розвиток сучасного підприємства за рахунок формування його інтелектуального капіталу. У роботі розкрито вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства, визначено найбільш суттєві з них, висвітлено характер і діалектику впливу цих факторів на організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства; показано зростаюче значення творчої праці в сучасному виробництві та визначено роль мотивації інтелектуальної праці в системі управління інтелектуальним капіталом підприємства. Необхідність розвитку наукової бази управління інтелектуальним капіталом підприємства визначила актуальність і важливість теми дослідження методологічних проблем формування організаційно-економічного механізму управління даним ресурсом, у тому числі визначено сутність та структуру інтелектуального капіталу, запропоновано концепцію організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом, визначено напрями забезпечення його ефективного функціонування.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, управління, організаційно-економічний механізм, підприємство.

Вступ та постановка проблеми. У сучасному світі відбуваються важливі економічні трансформації, пов'язані з інтенсифікацією накопичення і використання інтелектуального капіталу. На відміну від попереднього періоду, коли визначальним фактором розвитку був матеріально-речовинний і фінансовий капітал, інтелектуальний капітал набуває все більшого значення. Інтелектуальний капітал стає головним чинником у визначенні ринкової вартості високотехнологічних компаній та формуванні високого рівня конкурентоспроможності. Вирішення проблеми формування ефективних систем управління інтелектуальним капіталом на вітчизняних підприємствах пов'язано з такими найважливішими науковими і практичними задачами, як підвищення конкурентоспроможності підприємств, модернізація української економіки, ефективне використання національного інтелектуального потенціалу. Формування механізму управління інтелектуальним капіталом, визначення критеріїв і розробка методів оцінки ефективності управління цим ресурсом – досі питання не вирішене, більш того, потребує подальшого дослідження сама концепція інтелектуального капіталу, його визначення як економічної категорії, аналіз структури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепція інтелектуального капіталу почала формуватися порівняно недавно, важливіша науково-практична проблема ефективного управління інтелектуальним капіталом на рівні підприємства, окремі аспекти якої досліджували такі відомі фахівці, як Т. Стюарт, Л. Едвінсон і М. Мелоун, Е. Брукінг, Я. Берсуцький, І. Булєєв, Ф. Євдокимов, М. Лепа, Л. Саломатіна, А. Кабанов, В. Нейенбург, А. Козирев, М. Бендіков, Є. Джамай, А. Воронкова, О. Бандирська, А. Ступницький, Є. Панченко, Н. Казакова, залишається неопрацьованою.

Метою даної роботи є теоретичне та методологічне обґрунтування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства та у зовнішніх і внутрішніх факторах управління.

Результати дослідження. У сучасних умовах лінія діалектичного взаємозв'язку «освіта – кадри – інтелектуальний капітал» дістає нового розвитку і розглядається як ключовий фактор НТП, який, у свою чергу, впливає на інтелектуальні ресурси та інноваційний розвиток, що підкреслено в роботах [1; 2].

Причини, що на сьогодні перешкоджають інтенсивному відтворенню і використанню інтелектуального капіталу як в маркоеконічному аспекті, так і на рівні підприємств, лежать на лінії діалектичного взаємозв'язку «НТП – інтелектуальний капітал – управління – кадри – освіта». Взаємозв'язок між НТП, інтелектуальними ресурсами й освітою був широко розкритий ще у радянський період В. Афанасьєвим. Пізніше, на зорі трансформаційних процесів планової економіки в ринкову, значущість науково-технічного прогресу істотно зросла, що знайшло своє відображення в роботах Б. Патона, М. Чумаченкі, А. Аганбегяна, Г. Черкасова, а також досліджень інших учених.

Якщо з огляду на діалектичний взаємозв'язок між різними факторами внутрішнього і зовнішнього середовища розглядати організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства із позиції їх майбутнього розвитку, то воно неможливе без науково-технічного прогресу. У результаті інтелектуальний капітал став фундаментальною основою для забезпечення високого і стійкого рівня ринкової конкурентоспроможності виробів за оцінними критеріями більш низької вартості, високої якості й експлуатаційної надійності. М. Чумаченко підкреслює, що досвід розвинених

країн переконливо свідчить, що без розвитку науково-технічного потенціалу економічний і соціальний прогрес неможливий [3].

Відзначимо, що між факторами, що впливають на ефективність функціонування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства, існує досить тісний діалектичний взаємозв'язок. У той же час стан людського потенціалу підприємства, його кваліфікаційні характеристики також визначають можливості ефективного функціонування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Існує безліч різноманітних факторів, які впливають на функціонування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства, які, у свою чергу, можна об'єднати в основні групи: зовнішні та внутрішні, контрольовані та неконтрольовані. До контрольованих факторів відносять головним чином фактори внутрішнього середовища, до неконтрольованих або тих, що піддаються слабкому контролю, – фактори зовнішнього середовища, які слід прогнозувати, передбачати і по можливості враховувати або впливати на них.

Аналіз цих факторів дозволяє приймати рішення, які забезпечують просування до намченої мети та її досягнення. Фактори зовнішнього середовища можна розбити на фактори прямого та непрямого впливу. До факторів прямого впливу належать ті, що безпосередньо впливають на функціонування механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства. Під факторами непрямого впливу маються на увазі ті, що можуть не здійснювати прямого негайного впливу на механізм управління інтелектуальним капіталом, але проте відбиваються на ньому.

Зміни на рівні організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства, у свою чергу, впливають на стан зовнішніх факторів. Іншими словами, організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства є складною динамічною відкритою системою і в умовах становлення інтелектуальної економіки ступінь цієї відкритості максимально зростає.

Обґрунтування значущості зовнішніх факторів і необхідності їх урахування, уявлення про механізм управління інтелектуальними ресурсами як цілісність, яка складається зі взаємопов'язаних частин, пронизаних зв'язками із зовнішнім середовищем, може бути здійснені о на базі системного підходу [4].

Серед зовнішніх факторів необхідно відокремити перш за все тип економіки: аграрну, індустріальну та індивідуальну.

Державне регулювання є важливим, тому що без втручання держави, без державного регулювання підприємство ніколи не зможе зробити виробництво економічно безпечним, гарантувати реалізацію соціально-економічних прав людини, вирівняти структурні та регіональні диспропорції тощо. Роль держави сьогодні в умовах ринку недосконалої конкуренції значно посилюється і стає об'єктивною потребою.

Останнім часом у державах з інтелектуальною економікою склався двофакторний механізм регулювання економічних процесів, який включає механізм ринкової конкуренції та механізм прямого державного регулювання. Останнє доповнює механізм ринку, а держава бере на себе ті функції, які не відповідають природі (виходять за межі) механізму у ринкової конкуренції або реалізуються ним неповно або зовсім повільно. Разом із тим державою

забезпечуються умови для оптимального функціонування цього механізму у.

У цілому фактори зовнішнього середовища, що впливають на даний механізм, можуть бути зведені до табл. 1.

Механізм управління організацією має складний, комплексний характер і включає організаційний, мотиваційний, економічний, правовий та процедурний аспекти. Вживання будь-якої організації залежить від зовнішнього світу. Зовнішнє середовище організації створюється її оточенням, діловим та фоновим. Зовнішнє оточення організації постійно змінюється, є нестійким, що змушує її повсякчас діяти, дивитися вперед, урахувати перспективу. Від того, наскільки організація зможе пристосуватися і вибрати найкращий варіант у рамках наявних обмежень, залежить її майбутнє. Отже, організації повністю залежать від навколишнього світу, зовнішнього середовища, ресурсів, споживачів, профспілок, економічних умов, урядових актів, конкуренції, громадської думки, системи цінностей у суспільстві, техніки, технологій тощо. Ці взаємопов'язані фактори впливають на все, що відбувається всередині організації.

Внутрішнє середовище організації є джерелом її життєвої сили і включає потенціал, що дає змогу організації існувати і вживати в певному проміжку часу, але воно може бути і джерелом проблем, навіть банкрутства організації в разі незабезпечення функціонально необхідних потреб.

Фактори внутрішнього середовища підприємства, які мають вплив на організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом, подано у табл. 2.

Організаційна структура і управління є значимим внутрішнім ім фактором, що визначає можливості використання інтелектуального капіталу на рівні підприємства по лінії діалектичного взаємозв'язку «інтелектуальний капітал – персонал – структура», і багато в чому обумовлює ефективне функціонування підприємства.

Організації, які займаються бізнесом, зосереджені головним чином на створенні певних товарів та послуг у рамках специфічних обмежень за витратами отриманих прибутків. Ця їх задача відображена в таких цілях, як прибутковість, зростання компанії, загальний обсяг продажів, загальний обсяг капіталу, кількість виробів, упровадження нововведення, продуктивність тощо [5, с. 266–269]. Цілі підприємства можуть бути об'єднані у дві основні групи: економічні та соціальні. До першої належать цілі, пов'язані перш за все з досягненням прибутку, і потребують від організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства максимізацію створення нової вартості за рахунок використання інтелектуальних ресурсів. Соціальні цілі компанії, як правило, демонструють соціальну цінність підприємства як для його співробітників, так і для суспільства в цілому.

П.Ф. Друкер єдиним обґрунтованим визначенням мети підприємництва назвав «створення клієнта», вклада-

Таблиця 1

Фактори зовнішнього середовища, що впливають на організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства [4]

Групи факторів	Фактори	Основні складові факторів
Фактори непрямого впливу	Тип економіки	Аграрна; індустріальна; інтелектуальна
	Стан економіки	Темпи інфляції; ставки податків, податкові і пільги; рівень зайнятості; економічний спад або підйом; прибуток населення; ін.
	Науково-технічний прогрес	Науково-технічні новини; технологічні нововведення; поява нових систем передачі та обробки інформації; ін.
	Політичні фактори	Розуміння урядом, законодавчими органами важливості формування інтелектуальної економіки; політична стабільність; соціальна напруженість
	Соціально-культурні фактори	Установки, життєві цінності; умови життя населення; рівень освіти; рівень інформаційної культури; ін.
	Міжнародне оточення	Транснаціональні корпорації; зміна економічної політики держав Європейського Союзу, США і Росії стосовно України; напрям інтеграції; ін.
Фактори прямого впливу	Демографічні	Міграція населення; тривалість життя (чоловіків, жінок); структура населення за віком, зайнятістю, освітою; ін.
	Постачальники	Постачальники технологій; постачальники капіталу; постачальники трудових ресурсів ...
	Закони та інші нормативно-правні акти	Парламентські закони у сфері охорони інтелектуальної власності і; постанови уряду; президентські укази; міністерські та відомчі інструкції та нормативи; нормативні документи місцевих органів влади
	Споживачі	Індивідуальні споживачі і; соціальні групи; інституціональні споживачі і, у тому числі: металургії, машинобудування і металообробки, автомобільної промисловості, підприємства целюлозно-паперової промисловості, хімічної та нафтохімічної, будівельних матеріалів, легкої промисловості, харчової промисловості, торгівлі, банки і фінансові і організації, державні установи та ін.
	Конкуренти	Основні конкуренти, які володіють найбільшою часткою ринку; конкуренти, які найбільш динамічно розвивають свою діяльність

ючи в це поняття те, що ми маємо на увазі, коли говоримо про клієнтський капітал. У сучасних умовах твердої конкуренції на більшості ринків дана мета може бути досягнута тільки завдяки організаційно-економічному механізмі у управлінні інтелектуальним капіталом підприємства, насамперед його марочним і клієнтським типами.

Вплив людського фактора на організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства безперечний. В умовах необхідності становлення інтелектуальної економіки (коли на перший план висуваються виробництво знань, їх нагромадження, переробка і розподіл за допомогою електронних носіїв та комп'ютерних мереж, коли інтелектуальний працівник та програміст усе більше постають як уособлення сучасного економічного життя), саме людські ресурси та їх інтелектуальний потенціал перетворюються на головний ресурс народногосподарського розвитку. Це доводиться у працях В. Геєця, А. Чухна, А. Воронкової, В. Будкіна, З. Петренка, Нгуєн Тхі Ханя, М. Нелюбиної і та інших дослідників.

Логіка розвитку науково-технічного прогресу призвела до переосмислення ролі персоніфікованого інтелектуального капіталу в забезпеченні конкурентоспроможності виробництва, визнання того, що компетентність, творчість і активність персоналу стають найважливішими факторами ефективності. У країнах Заходу переважає точка зору, що вирішальною передумовою конкурентоспроможності є персоніфікований інтелектуальний капітал. Г. Латфуллін у [6] зауважує, що у центрі сучасних концепцій управління постає людина. У передових в економічному плані державах нагромадження інтелектуального капіталу через розвиток людських ресурсів – одна з найбільш актуальних практичних проблем. Прोцвітає те суспільство, де створені умови для найкращого використання людських ресурсів.

Стосовно впливу людських ресурсів на ефективність функціонування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства, варто особливо виділити роль управлінського персоналу.

Численна категорія менеджменту швидко зростає якісно і кількісно і має тенденцію відігравати усе більш важливу роль у функціонуванні економіки.

Зміни у вимогах до кількісних і якісних параметрів управлінського персоналу багато в чому визначаються трансформаціями організаційної структури управління.

Стратегія управління являє собою сукупність правил і установок для прийняття рішень на всіх рівнях управління компанією, за якими складаються відносини фірми з її зовнішнім середовищем, визначаються види продукції, що випускається, технології їх виробництва, збутова політика, конкурентна політика; установлюються відносини і процедури всередині компанії; оцінюються результати її діяльності в сьогоденні й у перспективі.

Найважливішою складовою загальної стратегії управління є процес стратегічного планування.

Розглянемо діалектику взаємозв'язку різноманітних зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на стратегічне планування використання та відтворення інтелектуального капіталу.

Стратегічне планування використання та відтворення інтелектуального капіталу являє собою процес розробки системи довгострокових планів та планових показників, де відображено найбільш ефективні напрями використання даного ресурсу в операційній та інвестиційній діяльності підприємства.

Стратегічне планування є більш складним процесом у порівнянні з тактичним та оперативним плануванням. Воно направлене перш за все на розробку стратегії використання інтелектуального капіталу підприємства, що являє собою систему довгострокових цілей використання даного ресурсу та його відтворення.

Будучи частиною загальної стратегії економічного розвитку підприємства, стратегія використання інтелектуального капіталу носить по відношенню до неї підлеглий характер та має бути погоджена з її цілями та напрямками. Разом з тим стратегія використання інтелектуального капіталу сама істотно впливає на формування загальної стратегії економічного розвитку підприємства.

Таблиця 2

Фактори внутрішнього середовища підприємства, які мають вплив на організаційно-економічний механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства [5]

Фактори	Основні складові факторів
Основні види діяльності підприємства	Виробництво продукції в харчування; машинобудування та металообробка; інформаційні технології; хімія та нафтохімія; автомобільна промисловість; виробництво будівельних матеріалів; целюлозно-паперова промисловість, телекомунікаційні послуги; банківські послуги; медична промисловість; ін.
Цілі	Стратегічні; тактичні; оперативні
Стратегія управління	Управління інтелектуальними ресурсами; управління відносинами фірми з її зовнішнім середовищем; управління товарною політикою; управління збутовою політикою; політика щодо конкурентів; ін.
Персонал	Структура штату за категоріями персоналу, освітою, кваліфікацією, віком; творчі здібності персоналу; освітньо-кваліфікаційний рівень управлінського персоналу; лояльність; ціннісні установки персоналу.
Техніка та технологія	Ступінь прогресивності обладнання; технології; наукоємність виробництва; наявність необхідних лабораторій
Організаційна структура управління	Функціональна організація; функціональна організація з продуктовими групами; організація з маркетинговими підрозділами; матрична організація; система підрозділів із центральним апаратом управління; система підрозділів із децентралізованим апаратом управління
Методи управління	Економічні; соціально-психологічні; адміністративні
Бренд-ресурси підприємства	Єдина торговельна марка компанії; індивідуальні торговельні марки; групові (родові) торговельні марки; зонтичні бренди й ін.
Корпоративна культура	Поведінка персоналу у компанії, етичні установки, звичаї і традиції, індивідуальні і групові інтереси, стиль керівництва та ін.

Процес розробки стратегії використання інтелектуального капіталу починається з визначення періоду реалізації стратегії. Важливою умовою визначення даного періоду є передбачуваність розвитку економіки в цілому та кон'юнктури тих сегментів ринку, на які зорієнтована діяльність підприємства. Крім того, необхідно враховувати такі фактори, як тенденції науково-технічного прогресу, брендингові та технологічні досягнення конкурентів. Умовами визначення періоду реалізації стратегії використання інтелектуального капіталу є також внутрішні можливості підприємства. Формуванню стратегічного плану передують дослідження факторів зовнішнього фінансового середовища та кон'юнктури ринку.

Наступний етап стратегічного планування інтелектуального капіталу – формування стратегічних цілей його використання. Головною метою його використання є підвищення прибутковості підприємства та максимізація його ринкової вартості за рахунок інтелектуальних активів. Разом з тим ця головна мета потребує певної конкретизації з урахуванням задач та особливостей використання певних типів інтелектуального капіталу.

У процесі оптимізації пропорцій використання інтелектуального капіталу в операційній та інвестиційній діяльності підприємства враховуються показники загальної стратегії економічного розвитку підприємства, важливість окремих типів інтелектуального капіталу для ефективного функціонування даного підприємства.

Важливим елементом стратегічного планування є формування системи цільових показників ефективності використання інтелектуального капіталу, які відображаються в системі цільових стратегічних нормативів.

Коли цільові показники за часовими інтервалами стратегічного плану конкретизовані, необхідно сформулювати тактичні плани з використання окремих типів та видів інтелектуального капіталу підприємства. Тактичні плани являють собою форму реалізації стратегії управління інтелектуальним капіталом підприємства на окремих етапах її здійснення. На відміну від стратегії управління інтелектуальним капіталом у цілому тактичні плани формуються лише за конкретними напрямками його використання. Формування тактичних планів за окремими аспектами використання інтелектуального капіталу підприємства може носити багаторівневий характер. Так, наприклад, у рамках політики управління використанням інтелектуального капіталу в операційній діяльності підприємства може бути розроблена тактика управління персоналізованим інтелектуальним капіталом, тактика управління марочним капіталом тощо; відповідно, тактика управління використанням інтелектуального капіталу в інвестиційній діяльності підприємства може включати в якості самостійних блоків тактику управління інвестиціями

у торговельні марки, у знання співробітників, у ноу-хау тощо.

Висновки. На основі узагальнення праць вітчизняних та зарубіжних вчених можна визначити, що корпоративна культура – це система формальних і неформальних правил поведінки персоналу компанії, етичних установок, звичаїв і традицій, індивідуальних і групових інтересів, стилю керівництва, рівня згуртованості колективу, що визначає взаємовідносини персоналі у всередині і компанії та із зовнішнім середовищем.

Виходячи з теорії інтелектуального капіталу корпоративна культура є видом інфраструктурного інтелектуального капіталу, засобом створення нової вартості шляхом виконання функції забезпечення ефективного функціонування персоналізованого інтелектуального капіталу і клієнтського капіталу. Функція забезпечення, таким чином, є головною функцією корпоративної культури, і якщо ця функція не виконується, то корпоративну культуру до капіталу компанії зараховувати не слід. Відповідно, така культура є гальмом у досягненні економічних цілей підприємства і підлягає коректуванню.

Корпоративна культура, визначаючи правила взаємовідносин персоналу компанії із зовнішнім середовищем, як інфраструктурний інтелектуальний капітал виконує ще одну важливу функцію – сприяє ефективному функціонуванню клієнтського капіталу, тобто впливає на відносини компанії з покупцями, порядок укладання контрактів, сумлінність операцій.

Розробка фірмових стандартів дозволяє уникнути типових помилок, перетворити вдалі ситуації на технології роботи із клієнтом. Для вироблення фірмового стилю компанія повинна отримати уявлення про споживачів її продукції, їх інтереси, очікування; про уявлення ділових суб'єктів, котрі цікавлять фірму, про ділового партнера, з яким би їм хотілося мати справу, і намагатися виправдати ці очікування.

Формування організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства сполучене з урахуванням вимог макро-, мікросередовища, внутрішнього середовища підприємства, власників персоналізованого інтелектуального капіталу. У багатьох випадках це суперечливі вимоги, що обумовлює виникнення конфліктних ситуацій. Тому в основу розробки даного механізму має бути закладена концепція балансу інтересів між різними групами впливу, відповідно до якої повинна формуватись збалансована управлінська реакція щодо його формування та функціонування.

Вплив факторів у кожній групі і між групами є неоднорідний, тому що серед них є контрольовані та неконтрольовані, прямого і непрямого впливу і, окрім цього, фактори та їх групи знаходяться у процесі постійної діалектичної взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Апатова Н. Методические основы исследования информационной экономики / Н. Апатова // Экономика Украины. – 2005. – № 7. – С. 58–64.
2. Вовканич С. Социогуманистический контекст наукоемкой экономики инновационного общества / С. Вовканич // Экономика в Украине. – 2005. – № 3. – С. 42–28.
3. Чумаченко Н.Г., Саломатина Л.Н. Роль инноваций в экономическом развитии Украины / Н.Г. Чумаченко, Л.Н. Саломатина // Экономика промышленности. – 2003. – № 1. – С. 102–108.
4. Дряхлов Н., Куприянов Е. Системы мотивации персонала в Западной Европе и США / Н. Дряхлов, Е. Куприянов // Проблемы теории и практики управления. – 2002. – № 2. – С. 83–88.
5. Основы менеджмента / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; пер. с англ. – М. : Дело, 1992. – 702 с.
6. Латфуллин Г. Основные тенденции и концепции управления на стыке веков / Г. Латфуллин // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – № 1. – С. 76–80.

Анотация. В условиях экономики знаний интеллектуальный потенциал работника должен обеспечивать инновационное развитие современного предприятия за счет формирования его интеллектуального капитала. В работе раскрыто влияние факторов внешней и внутренней среды на организационно-экономический механизм управления интеллектуальным капиталом предприятия, определены наиболее существенные из них, освещены характер и диалектика влияния этих факторов на организационно-экономический механизм управления интеллектуальным капиталом предприятия; показано возрастающее значение творческого труда в современном производстве и определена роль мотивации интеллектуального труда в системе управления интеллектуальным капиталом предприятия. Необходимость развития научной базы управления интеллектуальным капиталом предприятия определила актуальность и важность темы исследования методологических проблем формирования организационно-экономического механизма управления данным ресурсом, в том числе определены сущность и структура интеллектуального капитала, предложена концепция организационно-экономического механизма управления интеллектуальным капиталом и определены направления обеспечения его эффективного функционирования.

Ключевые слова: интеллектуальный капитал, управление, организационно-экономический механизм, предприятие.

Summary. In terms of the knowledge economy intellectual potential employee must provide innovative modern enterprise development through the formation of its intellectual capital. In this article the influence of factors external and internal environment on the organizational and economic mechanism of intellectual capital management company, identified the most significant of them highlights the dialectic nature and impact of these factors on the organizational and economic mechanism of intellectual capital company; shows the growing importance of creative work in modern manufacturing and the role of intellectual work motivation in the management of intellectual capital of the company. The need of the scientific base of intellectual capital management company determined the urgency and importance of the research topic methodological problems of formation of organizational and economic mechanism for managing this resource, including the essence and structure of intellectual capital, proposed the concept of organizational and economic mechanism of intellectual capital and identify areas to ensure its effective functioning.

Key words: Intellectual capital, management, organizational and economic mechanism of the enterprise.

УДК 504.06

Командровська В. Є.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
Національного авіаційного університету*

Любезна І. І.

*студентка
Національного авіаційного університету*

Komandrovskaya V. Ye.

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer of Economics Department
National Aviation University*

Lyubezna I. I.

*Student of
National Aviation University*

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ТРАНСПОРТНУ ІНФРАСТРУКТУРУ УКРАЇНИ

THE PROBLEMS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN TRANSPORT INFRASTRUCTURE OF UKRAINE

Анотация. У роботі проведено дослідження сучасних проблем залучення іноземних інвестицій у транспортну інфраструктуру України. Виявлено основні несприятливі фактори інвестування, які значно впливають на українську економіку і транспортну інфраструктуру та потребують поглибленого вивчення для їх подолання. Проведено дослідження динаміки іноземних інвестицій у транспортну інфраструктуру та виявлено основних іноземних інвесторів. Вивчено пріоритетні напрямки інвестування в основні сектори транспортної інфраструктури України. Запропоновано шляхи залучення іноземних інвестицій в економіку країни та у розвиток транспортної інфраструктури: надання гарантій та допомоги інвесторам від Уряду та Міністерства інфраструктури України; створення сприятливого інвестиційного клімату для реалізації пріоритетних державних програм та інфраструктурних проектів; пропонування іноземним партнерам участі у спільних з українськими інвесторами проектах; реформування податкової системи; створення системи компенсації збитків інвесторам; створення системи захисту інвестицій; відповідність європейським стандартам; подолання корупції в Україні.

Ключові слова: іноземні інвестиції, транспортна галузь, транспортна інфраструктура, стимулювання інвестиційної діяльності, залучення інвестицій.